

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO - 748010- I/13/NC

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 27. 11. 2013r.

Pani

Joanna Kluzik-Rostkowska

Minister Edukacji Narodowej

al. Szucha 25

00-918 Warszawa

Memorandum Pani Minister

Skargi obywateli zwróciły moją uwagę na zmianę przepisów regulujących kwestię pobierania opłat za naukę i opiekę w publicznych przedszkolach. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 14 ust. 5a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), koszt godziny opieki wykraczającej poza realizację podstawy programowej nie może przekraczać 1 zł. **Część rodziców obawia się, że skutkiem określenia górnej granicy wysokości opłaty będzie obniżenie jakości nauczania, zubożenie oferty zajęć dodatkowych oraz praktyczne wykluczenie możliwości zorganizowania lekcji prowadzonych przez specjalistów niebędących pracownikami przedszkola.**

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że zmiany wprowadzone przez ustawę z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827) niewątpliwie służą realizacji postulatu równego i powszechnego dostępu do edukacji przedszkolnej. Otrzymuję wiele pism od obywateli skarżących się na brak miejsc i wysokie koszty opieki w publicznych przedszkolach. Z radością przyjmuję zatem informacje o podjęciu działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.

Nie ulega wątpliwości, że wysokość opłaty za opiekę jest ważnym argumentem brany pod uwagę przez rodziców przy podejmowaniu decyzji o posłaniu dziecka do przedszkola. Niższe koszty mogą zachęcić do skorzystania z usług placówek mniej zamożne czy wielodzietne rodziny. W tym kontekście warto wspomnieć, że przywoływana

nowelizacja jest elementem większej reformy zakładającej także m.in. stopniowe zagwarantowanie miejsca w publicznym przedszkolu wszystkim zgłoszonym dzieciom. Obniżenie opłat połączone z nałożeniem na gminy obowiązku stworzenia miejsca w placówkach dla wszystkich zainteresowanych niewątpliwie przyczyni się do upowszechnienia edukacji przedszkolnej i zniesienia barier w dostępie do nauki.

Z informacji udzielonych przez rodziców wynika, że obawiają się oni przede wszystkim likwidacji zajęć odbywających się w przedszkolach, ale prowadzonych przez podmioty zewnętrzne (w tym przede wszystkim przez przedsiębiorców oferujących usługi edukacyjne).

Nie ulega wątpliwości, że przedszkola powinny gwarantować dzieciom opiekę i naukę zgodnie z podstawą programową zawartą w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977). Zarówno warunki lokalowe, wyposażenie, jak i kwalifikacje nauczycieli powinny zatem zapewniać realizację zajęć wynikających z podstawy programowej bez konieczności zlecenia ich prowadzenia podmiotom zewnętrznym (w szczególności jeśli miałyby się to wiązać z dodatkowymi kosztami dla rodziców).

Przedszkola publiczne, jako placówki oświatowe będące elementem systemu oświaty w Polsce, nie mogą pełnić jedynie funkcji pośrednika pomiędzy rodzicami a podmiotami oferującymi usługi edukacyjne. Dotyczy to w szczególności zajęć mieszczących się w podstawie programowej, np. zajęć umuzykalniających, plastycznych czy teatralnych. Nie ulega także wątpliwości, że przedszkola publiczne nie powinny być miejscem, w którym standard nauki i opieki zależy od tego, czy rodzice dziecka są gotowi do ponoszenia dodatkowych opłat.

Z opisanych względów, podzielam opinię o zasadności i celowości zmian wprowadzonych w ustawie o systemie oświaty. Pragnę jednak zwrócić uwagę na wątpliwości interpretacyjne związane z ustawą oraz obawy rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych.

W pismach do Rzecznika Praw Obywatelskich rodzice wskazują że wraz z wejściem w życie nowelizacji wiele przedszkoli zrezygnowało z prowadzenia zajęć niewynikających z podstawy programowej, ale stanowiących jej cenne uzupełnienie, w tym

przede wszystkim zajęć z języka obcego. Skarżący obawiają się, że może to prowadzić do pogorszenia szans edukacyjnych dzieci pochodzących z rodzin, które nie mogą sobie pozwolić na zapisanie dziecka do przedszkola niepublicznego lub na dodatkowe lekcje po godzinach pracy placówki.

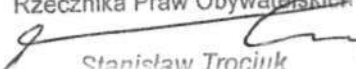
Znajomość języków obcych należy obecnie do standardowo wymaganych umiejętności, a zapewnienie wszystkim uczniom możliwości opanowania języka obcego należy do wymogów cywilizacyjnych. Jak wynika z opinii rodziców, zajęcia z podstaw języka obcego oswajają dzieci z językiem i ułatwiają późniejszą naukę w szkole. O wysokiej ocenie przydatności i atrakcyjności podobnych lekcji może świadczyć fakt, że były one oferowane w wielu placówkach, a zainteresowanie nimi było bardzo duże.

W związku z powyższym, zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości uzupełnienia obowiązującej podstawy programowej o dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym zajęcia z podstaw języka obcego.

Rodzice wskazują również, że **brak jednolitej wykładni przepisów ustawy o systemie oświaty prowadzi do różnic w standardzie nauki i opieki w różnych gminach.** Część organów prowadzących ograniczyła liczbę dodatkowych zajęć, część jednak przyjęła interpretację, zgodnie z którą rady rodziców, w ramach swoich kompetencji, mogą zbierać dobrowolne składki lub gromadzić środki z innych źródeł (np. pozyskiwać sponsorów). Uzyskane w ten sposób pieniądze mogą być zaś przeznaczone na zorganizowanie zajęć edukacyjnych zgodnie z życzeniem rodziców. Podobna interpretacja, o ile nie prowadzi do faktycznego omijania przepisów o ograniczeniu wysokości opłat za opiekę w przedszkolu, wydaje się być nie tylko zgodna z prawem, ale także zgodną z wolą i oczekiwaniami rodziców. Nie ulega wątpliwości, że ewentualna składka na ten cel musi być dobrowolna, a zajęcia zorganizowane w taki sposób, aby nie prowadziły do dzielenia dzieci ze względu na to, czy ich rodzice zgodzili się na dokonanie wpłaty.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001, Nr 14, poz. 147 z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w opisywanej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich